

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžf/56/2014
Identifikačné číslo spisu:	7012200158
Dátum vydania rozhodnutia:	09.06.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7012200158.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a z členov senátu JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Ivana Rumanu v právnej veci žalobcu: Východoslovenská energetika, a.s., Mlynská 31, Košice, právne zastúpený: JUDr. Juraj Kus, advokát, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 36643/2010-1410 zo dňa 08.12.2011, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/26/2012-190 zo dňa 10. apríla 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/26/2012-190 zo dňa 10. apríla 2014 **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia vyššie uvedeného rozhodnutia žalovaného vrátane rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, Colného úradu Prešov (ďalej len „colný úrad“) č. 27777/2011-6231 zo dňa 13.10.2011. Žalovaný napadnutým rozhodnutím v rámci odvolacieho konania zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil uvedené rozhodnutie colného úradu, ktorým tento nevyhovel žiadosti žalobcu zo dňa 31.03.2009 o vrátenie colných zábezpek v sume 21 708 413,-Sk s príslušenstvom. Táto žiadosť bola zaregistrovaná na colnom úrade dňa 01.04.2009 pod zn. 17569/2009-6231 o vyplatenie sumy 696 257,72 Eur ako prebytkov zo žalobcom poskytnutých zábezpek v období od 6. novembra 1996 do 30. júna 2001, ako aj úrokov z omeškania z tejto sumy vo výške 10% od 07.06.2004 do zaplatenia. Zároveň rozhodnutím prvého stupňa nebolo vyhovené ani žiadosti žalobcu o vrátenie colných zábezpek zo dňa 31.03.2009, označenej ako Žiadosť o vrátenie colných zábezpek v sume 21 708 413,-Sk s príslušenstvom a zaregistrovanej na colnom úrade dňa 01.04.2009 pod zn. 17569/2009-6231 o vyplatenie 24 329,58 Eur ako prebytkov zo žalobcom poskytnutých zábezpek v období od 1. júla 2001 do 16. júla 2001, ako aj úrokov z omeškania

z tejto sumy vo výške 10% od 07.06.2004 do zaplattenia.

Podľa § 250k ods. 1 OSP neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania krajský súd nepriznal.

Krajský súd na základe obsahu podaní účastníkov konania určil medze súdneho prieskumu na sporný výklad ustanovenia § 216 ods. 2 posledná veta zákona č. 180/1996 Z.z. colného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Colný zákon“) v súvislosti s vyplatením prebytkov na colných zábezpekách a na otázku premlčania práva žalobcu vrátane príslušenstva.

Z obsahu administratívneho spisu žalovaného krajský súd konštatoval zistený skutkový stav; že predmetnú colnú zábezpeku zložil právny predchodca žalobcu -Východoslovenské energetické závody, štátny podnik Košice (ďalej aj ako „žalovaný“), a to bezhotovostným prevodom na účet príslušného colného úradu. Vrátanie prebytku colnej zábezpeky bolo vykonané podľa ustanovenia § 4 ods. 3 písm. a) colného zákona tak, že prebytok na základe predloženého splnomocnenia žalobcu ako svojho zamestnávateľa vyzdvihoval Ing. U. v hotovosti na Colnom úrade Prešov v 89, resp. 93 prípadoch, ako to tvrdí žalobca, čo spolu predstavovalo sumu 21 047 972,-Sk. Okrem prvej splátky, ktorú vložil Ing. U. na účet žalobcu, si tento vyplatené sumy prebytkov colnej zábezpeky ponechal a použil ich pre seba. Tieto skutočnosti medzi účastníkmi taktiež neboli sporné.

Východiskom pri súdnom prieskume pre krajský súd boli odlišné tvrdenia sporových strán, podľa ktorých žalobca mal za to, že vyššie uvedený postup colného úradu pri vyplácaní prebytkov colnej zábezpeky bol nesprávny, pričom podľa žalovaného takýto postup vyplácania prebytku colnej zábezpeky bol v súlade so zákonom a internými predpismi právneho predchodcu žalovaného.

V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že zo žiadneho ustanovenia colného zákona účinného v čase rokov 1996 až 2001, ani z ustanovenia § 216 ods. 2 posledná veta colného zákona, nemožno vyvodiť, že by prípadný prebytok colnej zábezpeky musel byť vrátený deklarantovi na bankový účet bezhotovostným prevodom. Tento zákon umožňoval vrátenie prebytku colnej zábezpeky zaužívaným spôsobom a pokiaľ žalovaný vrátil, resp. vracal prebytok colnej zábezpeky deklarantovi v hotovosti na základe predloženého plnomocnenia v zmysle ustanovení § 4 ods. 3 až 5 colného zákona, podľa krajského súdu žalovaný postupoval v súlade so zákonom. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.07.2007 sp. zn. 1M Cdo 10/2007, z ktorého vyplýva, že spôsob vrátenia prebytku colnej zábezpeky nie je ustanovený žiadnym všeobecne záväzným právnym predpisom, a teda ani colným zákonom č. 180/1996 Z.z.

Neskôr preukázaná neplatnosť predmetného plnomocnenia podľa názoru krajského súdu nemôže byť na úkor žalovaného, ktorý konal v dobrej viere a prebytok colnej zábezpeky vracal prostredníctvom zamestnanca žalobcu, pričom nemohol mať vedomosť o tom, že tento zamestnanec vrátené prebytky colnej zábezpeky, s výnimkou prvej splátky nepoužitej colnej zábezpeky, neodovzdá svojmu zamestnávateľovi, t.j. právnenému predchodcovi žalobcu, a že tieto použije pre seba.

Krajský súd uviedol, že bolo na žalobcovi, aby evidoval vracanie prebytkov colných zábezpek vo svojom účtovníctve a pokiaľ tak nerobil a umožnil Ing. U., aby tento tieto vrátené prebytky colných zábezpek použil pre seba, je to pochybenie žalobcu, a nie pochybenie žalovaného, ktorý prebytky colných zábezpek vrátil v súlade s ustanovením § 216 ods. 2 posledná veta colného zákona.

Pri vyhodnotení samotného postupu colného úradu pri vrátení predmetných colných zábezpek krajský súd vychádzal z obsahu administratívneho spisu, z ktorého zistil, že zamestnankyne žalovaného poznali Ing. U. ako dlhodobého zamestnanca právneho predchodcu žalobcu a na základe ním predloženého splnomocnenia mu netušiac, že ide o falšovaný podpis splnomocniteľa, prebytky colných zábezpek vyplácali bez ďalšieho tak, ako v tom čase, resp. pred rokom 1996, to bolo zaužívanou praxou pri vyplácaní resp. vracaní nepoužitých colných zábezpek u právneho predchodcu žalobcu. Podľa názoru krajského súdu argumentácia žalovaného, v ktorej poukazuje na nedostatočnú kontrolu vnútorného fungovania zo strany žalobcu, je v tomto prípade opodstatnená, pretože bolo na žalobcovi, aby v rámci

svojej vnútornej kontroly vracanie prebytkov colných zábezpek sledoval, kontroloval, a preto krajský súd, rovnako ako žalovaný, videl pochybenie práve u žalobcu v oblasti vnútornej kontroly a v danom prípade konkrétne v kontrole zamestnanca Ing. U. prostredníctvom svojho účtovníctva, ktoré bol právny predchodca žalobcu povinný viesť.

Na základe uvedeného krajský súd uzavrel, že colný úrad nekonal v rozpore s ustanovením § 216 ods. 2 posledná veta colného zákona platného v čase rokov 1996 až 2001, pretože prebytky colných zábezpek boli vrátené právnomu predchodcovi žalobcu ako deklarantovi, ktorého zastupoval Ing. U., ktorý mal oprávnenie (splnomocnenie) na prevzatie colných zábezpek na základe plných mocí, ktoré predložil Colnému úradu v Prešove.

Skutočnosť, že Ing. U. nevrátil svojmu zamestnávateľovi, teda právnomu predchodcovi žalobcu prebytky colných zábezpek, nemôže byť podľa krajského súdu na ujmu žalovaného, ktorého zamestnanci v rokoch 1996 až 2001 nemali dôvod pochybovať, že hotovosti, ktoré mu vyplátili ako splnomocnenému zástupcovi, si ponechá a použije pre seba.

K alternatíve vrátenia colných prebytkov na základe žiadosti žalobcu krajský súd zaujal právny záver, podľa ktorého by vzniklo na strane žalobcu bezdôvodné obohatenie, pretože žalovaný by vrátil prebytky colných zábezpek dvakrát, teda duplicitne.

K poukazu žalobcu na rozkaz Generálneho riaditeľa SR žalovaného č. 60/2001, upravujúci postup colných úradov pri vracaní prebytkov colných zábezpek, krajský súd uviedol, že interný dokument nebol v čase vracania colných zábezpek Ing. U. účinný, preto sa ním žalovaný nemohol riadiť.

Námietku žalobcu ohľadne nedostatočného sa vysporiadania s odvolacími dôvodmi žalovaným v napadnutom rozhodnutí krajský súd vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože žalovaný v ňom reagoval na jednotlivé body odvolania žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu a argumentačne ich aj dostatočne zhodnotil.

K vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného, krajský súd uviedol, že VI. hlava colného zákona upravuje colný dlh, a tento zákon upravuje len premlčanie colného dlhu, nie premlčanie vrátenia colnej zábezpek. Preto podľa názoru krajského súdu ani žalovaný svoje rozhodnutie nemôže opierať o premlčanie nároku na vrátenie colnej zábezpek podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, pretože analógia práva je vo verejnom práve vylúčená.

Ohľadom žalobcom uplatneného úroku z omeškania vo výške 10% od 07.06.2004 do zaplatenia krajský súd uviedol, že colná zábezpeka je verejnou dávkou, ktorú štátny orgán vyberá za tovar pri prekročení štátnej hranice. Colná zábezpeka podľa krajského súdu nepatrí pod pojem clo, čo vyložil z ustanovenia § 216 ods. 2 colného zákona. Colný zákon nárok na úroky z omeškania zo zloženej colnej zábezpek (§ 239 ods. 1 - 3 zákona č. 180/1996 Z.z.) neupravuje. Použitie analógie legis a colnej zábezpek priznať právny režim cla, z dôvodu neprípustnosti vo finančných vzťahoch štátu v neprospech štátneho rozpočtu, vylúčil. Podľa krajského súdu colná zábezpeka má charakter zabezpečovacej a nie je platbou s uhradzovacím charakterom ako je clo, preto nárok na úroky z omeškania počas plnenia zabezpečovacej funkcie, z nej nevzniká. Rovnako s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. januára 2009 sp. zn. 3 Sžf 41/2008 krajský súd nepripustil ani použitie analógie iuris, pretože vo verejnom práve založiť existenciu finančno-právneho nároku voči orgánu štátnej správy analógiou iuris (podľa všeobecných princípov platného práva, resp. príbuzného právneho odvetvia) je vylúčené.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. a), d) a f) OSP a domáhal sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného, ako aj colného úradu a vráti mu vec žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby mu odvolací súd priznal právo na náhradu trov konania.

Žalobca nesúhlasí s právnym záverom krajského súdu o zákonnosti postupu colného úradu pri vydávaní

sporných prebytkov colných zábezpek žalobcu v hotovosti osobe, ktorá nebola na ich preberanie žalobcom splnomocnená. Vyslovenie zákonnosti napádaného postupu colných orgánov sú podľa žalobcu v rozpore s právnym názorom vysloveným v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. apríla 2008, sp. zn. 2Cdo 81/2007, tiež v rozpore s právnym názorom vysloveným v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) zo dňa 28. júla 2008, sp. zn. 1M Cdo 10/2007.

Žalobca má za to, že ak colný úrad prijal colné zábezpeky bezhotovostným prevodom na účet, tak takým istým spôsobom ich bol povinný aj vrátiť osobe oprávnenej, t.j. deklarantovi, a nie Ing. U., preukazujúcemu sa falošným plnomocenstvom žalobcu ako zamestnávateľa.

Podľa žalobcu nepoužitie prebytky colnej zábezpeky bol žalovaný povinný vrátiť z úradnej povinnosti, pričom tento si dodnes túto povinnosť nesplnil.

Žalobca uviedol, že sa pri podaní žiadosti o vrátenie nepoužitých colných zábezpek riadil právnym názorom uvedeným v rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2007 zo dňa 28. júla 2008, v ktorom najvyšší súd tu uviedol, že žaloba bola podaná predčasne a žalobca musí najprv požiadať o vrátenie nepoužitých colných zábezpek a až keď colný úrad nevyhoví žiadosti, tak až vtedy prichádza do úvahy zodpovednosť štátu za vzniknutú škodu. Zároveň z uvedeného rozsudku citoval: „Z jej znenia - prípadný prebytok colnej zábezpeky sa vráti deklarantovi vyplýva, že colný úrad prebytok na prijatých platbách má vrátiť z úradnej povinnosti. Ak tak však neurobí, teda je na deklarantovi, aby požiadal o jeho vydanie.“

Za hlavný dôkaz o nezákonnosti a nesprávosti postupu colného úradu pri spornom vyplácaní prebytkov colných zábezpek žalobca považuje správu ministerky financií Slovenskej republiky zo dňa 09.08.2001 a správu z prešetrovania predmetného prípadu vypracovanú Inšpekciou generálneho riaditeľa Colného riaditeľstva SR - Správa o prešetrovaní zo dňa 07.08.2001, vrátane jej doplnku k správe zo dňa 16.09.2001. Žalobca podporuje svoju argumentáciu a oprávnenosť nároku na vrátenie zaplatených colných zábezpek poukazom na závery doplnku k správe zo dňa 16.09.2001, podľa ktorých príslušní pracovníci Colného úradu Prešov pri výplate hotovosti splnomocnenému zástupcovi deklaranta VEZ Košice nepostupovali v zmysle ustanovení interných predpisov colnej správy Slovenskej republiky, pretože predkladané splnomocnenia neboli kontrolované z hľadiska vecnej a formálnej správnosti a tiež neboli podpísané oprávnenou osobou.

Žalobca napáda, že krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s vyššie uvedenými kontrolnými závermi inšpekcie colnej správy, zistenými v súvislosti s prešetrovaním postupu colného úradu pri vyplácaní prebytkov colnej zábezpeky splnomocnenému zástupcovi žalobcu. Z uvedeného dôvodu je podľa žalobcu napadnutý rozsudok krajského súdu nepreskúmateľný.

Podľa žalobcu nesprávny úradný postup Colného úradu Prešov potvrdzuje aj neskôr vydaný rozkaz Generálneho riaditeľa CR SR č. 60/2001. V bode 4 tohto Rozkazu je uvedené, že v prípade ak colný úrad obdržal finančné prostriedky bezhotovostným platobným stykom a oprávnená osoba požiada o ich vrátenie, vrátku vykonať len bezhotovostným platobným stykom na ten účet, z ktorého boli peňažné prostriedky poukázané colnému úradu.

K vytýkanej nedostatočnej vnútornej kontrole žalobcu v súvislosti s nakladaním jeho zamestnanca Ing. U. s colnými zábezpekami žalobca uviedol, že nemal žiadnu vedomosť o tom, že žalovaný vypláca v hotovosti nepoužitie colné zábezpeky jeho pracovníkovi Ing. U.. Žalobca žil v dobrej viere, že colné zábezpeky sú na účte orgánu štátnej správy, nemôžu sa stratiť a že mu budú vrátené rovnakým spôsobom, akým ich zložil na účet colného úradu, t.j. bezhotovostným prevodom.

Vo vzťahu k neuznanému nároku na uplatnené úroky z omeškania žalobca uviedol, že nežiada úroky z omeškania počas plnenia zabezpečovacej funkcie colnej zábezpeky, t.j. za obdobie rokov 1997 až 2001. Žalobca žiada úroky z omeškania vo výške 10% zo sumy 21 708 413,-Sk, a to od 07.06.2004 do

zaplatenia, teda viaže ich na obdobie od doručenia žiadosti o vrátenie colných zábezpek Colnému úradu Prešov a odvodzuje ho od márneho uplynutia 30-dňovej lehoty na vydanie rozhodnutia o vrátení colných zábezpek podľa § 49 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 20.05.2015 navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil, pričom sa v plnom rozsahu pridržiava svojho vyjadrenia k žalobe.

V súvislosti s napádaným postupom colného úradu pri vrátení colných zábezpek žalovaný trvá na tom, že colný úrad postupoval v súlade so zákonom, pretože ustanovenie § 216 ods. 2 colného zákona č. 180/1996 Z.z., účinného od 01.07.1996 do 30.06.2001, ani ustanovenie § 390 ods. 6 colného zákona č. 238/2001 Z.z., účinného od 01.07.2001 do 30.04.2004, neriešili spôsob vrátenia prebytkov colnej zábezpek. Zároveň žalovaný zopakoval, že oprávnenie zamestnanca žalobcu, Ing. U., konať v jeho mene boli preukazované okrem generálneho plnomocenstva udeleného štatutárom právneho predchodcu žalobcu - Ing. R., aj oprávneniami Ing. P. a Ing. U. vyplývajúcimi z Organizačného poriadku strana 14 čl. II. bod 11.1.2. a Zodpovednostného poriadku právneho predchodcu žalobcu, ktorým sa stanovuje rozsah právomoci príslušného referenta zásobovania nariaďovať hospodárske operácie do výšky 10 mil. Sk.

V prípade prekročenia právomoci Ing. U. žalovaný poukázal na právnu ochranu, ktorá svedčí colnému úradu podľa § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže protiprávne konanie vzniklo vo vnútri podniku právneho predchodcu žalobcu. Žalovaný uviedol, že colný úrad pri vyplácaní zábezpek nemohol mať vedomosť o skutočnosti, že podpisy Ing. P. na predložených osobitných plnomocenstvách sú falošné. Zároveň poukázal na skutočnosť, že žalobca s konaním Ing. U. preberajúcim nepoužité colné zábezpek za žalobcu v hotovosti, vyjadril konkludentný súhlas právny predchodca žalobcu, ktorý o takomto konaní Ing. U. vedel najneskôr od 23.12.1996, kedy bola vrátená prvá nepoužitá colná zábezpeka, pričom proti tomuto konaniu nijako neprotestoval, keď túto hotovosť Ing. U. vložil na účet právneho predchodcu žalobcu.

Žalobcom uvádzanú správu z prešetrenia predmetného prípadu vypracovanú Inšpekciou generálneho riaditeľa Colného riaditeľstva SR zo dňa 07.08.2001, vrátane jej doplnku zo dňa 16.09.2001, žalovaný označil za irelevantnú pre vydanie preskúmaného rozhodnutia. Podľa žalovaného tieto správy obsahujú predčasné a jednostranné závery, nekorešpondujúce so zisteným skutkovým stavom, resp. vychádzajúce z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, na základe čoho právne závery pracovníkov inšpekcie o vyplatení colných zábezpek neoprávnenej osobe nemajú oporu ani vo všeobecne záväzných právnych predpisoch ani v interných predpisoch colnej správy v nej citovaných.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok v medziach podaného odvolania, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP), pričom deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods.1 OSP).

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) Slovenská republika je

zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy SR kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 17 ods. 1 Správneho poriadku účastníci konania, ich zákonní zástupcovia a opatrovníci sa môžu dať zastupovať advokátom alebo iným zástupcom, ktorého si zvolia.

Podľa § 17 ods. 2 Správneho poriadku právnická osoba koná prostredníctvom svojich orgánov alebo prostredníctvom svojho zástupcu.

Podľa § 17 ods. 3 Správneho poriadku splnomocnenie na zastupovanie treba preukázať písomným plnomocenstvom alebo plnomocenstvom vyhláseným do zápisnice. Správny orgán môže v nepochybných prípadoch od preukazu plnomocenstvom upustiť.

Podľa § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom (štatutárne orgány).

Podľa § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka za právnickú osobu môžu robiť právne úkony aj iní jej pracovníci alebo členovia, pokiaľ je to určené vo vnútorných predpisoch právnickej osoby alebo je to vzhľadom na ich pracovné zaradenie obvyklé. Ak tieto osoby prekročia svoje oprávnenie, vznikajú práva a povinnosti právnickej osobe, len pokiaľ sa právny úkon týka predmetu činnosti právnickej osoby a len vtedy, ak ide o prekročenie, o ktorom druhý účastník nemohol vedieť.

Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie, ktorým nebolo vyhovené žiadosti o vrátenie nepoužitej colnej zábezpeky, vrátane požadovaného úroku z omeškania.

Medzi stranami nie je sporné, že ide o sumy colných zábezpek, ktoré boli podľa evidencie a príslušných dokladov colného úradu vrátené colnému deklarantovi vyplatením v hotovosti, a to zamestnancovi právneho predchodcu žalobcu, splnomocnenému na jeho zastupovanie v colných konaniach.

Keďže boli colné zábezpeky vyplatené, z pohľadu splnenia si povinnosti zo strany colného úradu (§ 216 ods. 2 colného zákona č. 180/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov a § 390 ods. 6 colného zákona č. 238/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov), nie je preskúmaným správnym rozhodnutiam oboch stupňov čo vytknúť, pretože predmetné prebytky colných zábezpek už colný úrad eviduje ako vyplatené, resp. vrátené deklarantovi.

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že právny predchodca žalovaného bol v colných konaniach ako deklarant pred colným úradom zastúpený svojím zamestnancom Ing. U.. Išlo o priame zastupovanie podľa § 4 ods. 3 a 5 Colného zákona č. 180/1996 Z.z., resp. podľa § 9 ods. 1 Colného zákona č. 238/2001 Z.z., na ktoré sa subsidiárne vzťahuje zákonná úprava podľa § 17 ods. 2 a ods. 3 Správneho poriadku v spojení so všeobecnou právnou úpravou podľa § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom uvedené zákony ani pre účely colného konania nevyžadujú osvedčenie pravosti podpisov na udelenej plnej moci.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že vzťahy medzi zástupcom a splnomocniteľom, založené plnomocenstvom, prípadne pracovnoprávnym vzťahom, sú občianskoprávne vzťahy a spravujú sa Občianskym zákonníkom a Zákonníkom práce.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že začiatok colného konania v relevantnom čase viazali ustanovenia § 62 ods. 1 Colného zákona č. 180/1996 Z.z. a § 76 ods. 3 Colného zákona č. 238/2001 Z.z. na podanie colného vyhlásenia, ktorým deklarant navrhoval prepustenie tovaru do príslušného režimu. Všetky čiastkové procesné úkony realizované priamym zástupcom deklaranta na dosiahnutie účelu colného konania, a to vrátane úkonov spojených so zabezpečením colného dlhu, je možné interpretovať ako úkony deklaranta na základe udelenej plnej moci na zastupovanie v colnom konaní. Uvedené platí i pre prípad, ak úkony v mene deklaranta realizuje jeho zamestnanec, ktorému toto oprávnenie vyplýva z vnútorných predpisov deklaranta, prípadne je to vzhľadom na jeho pracovné zaradenie obvyklé.

Dôvodnosti postupu prvostupňového správneho orgánu svedčí plnomocenstvo udelené právnym predchodcom žalovaného jeho zamestnancovi Ing. U. pre colné konanie, taktiež oprávnenia Ing. P. a Ing. U. vyplývajúce z Organizačného poriadku strana 14 čl. II. bod 11.1.2. a Zodpovednostného poriadku právneho predchodcu žalobcu, ktorým sa stanovil rozsah právomoci príslušného referenta zásobovania nariaďovať hospodárske operácie do výšky 10 mil. Sk.

Skúmanie okolností vyplácania colných zábezpek a preukazovanie tvrdenia žalobcu o excese, ktorého sa mal dopustiť zamestnanec jeho právneho predchodcu ich prevzatím, nemôže byť predmetom súdneho prieskumu zákonnosti žalobou napadnutých rozhodnutí, ktorými v podstate nebolo vyhovie žiadosti o ich vyplatenie. Tým, že žalobca nepopiera vedomosť o tom, že boli nepoužité colné zábezpeky v priebehu tak dlhého časového obdobia vyplácané zamestnancovi jeho právneho predchodcu, o ktorom vedel, že tento bol ním pred orgánmi colnej správy zastupovaný v colných konaniach, prechádza dôkazné bremeno vo vzťahu k vedomosti zamestnancov colného úradu o tvrdenom excese zo strany zamestnanca deklaranta na žalobcu. Avšak skúmanie tejto otázky nie je predmetom konania o žiadosti žalobcu na vrátenie colných zábezpek a presahuje medze preskúmaného správneho konania.

Žalobca tvrdí, že zamestnanec jeho právneho predchodcu sa dopustil excesu pri výkone svojich pracovných povinností v súvislosti so zastupovaním zamestnávateľa ako deklaranta v colnom konaní. Z okolností prípadu jednoznačne nevyplýva, že o takomto prekročení oprávnení zamestnanca colný úrad vedel, naopak je dôvodné sa domnievať, že o takom prekročení jeho oprávnení vedieť nemohol. Pokiaľ žalobca tvrdí opak, je povinný to preukázať. V nadväznosti na uvedené nastupujú aj ďalšie otázky, či už zatiaľ neskúmaný úmysel zainteresovaných zamestnancov na oboch stranách konať protiprávne, prípadne zodpovedných osôb za výkon internej kontroly u právneho predchodcu žalobcu. Avšak tieto otázky nespádajú do predmetu konania o žiadosti žalobcu o vrátenie nepoužitých colných zábezpek a taktiež presahujú účel a rámec súdneho prieskumu v tejto veci.

Objektívne možno konštatovať, že žalobcom požadované colné zábezpeky boli vyplatené jeho právnemu predchodcovi, pričom zodpovednosť za následné konanie jeho zamestnanca a s tým súvisiace konsekvencie, či už titulom náhrady škody a určenia miery zodpovednosti, ako i okruhu zodpovedných osôb v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním, môže byť predmetom občianskoprávneho konania, prípadne adhézneho konania v rámci trestného konania, v ktorom by si mal žalobca svoje nároky uplatniť.

Za daných okolností by vyplatenie požadovaných colných zábezpek mohlo viesť k bezdôvodnému obohateniu žalobcu, minimálne v tej časti, ktorá by mu spravodlivo z titulu prípadnej, dosiaľ z dôvodu neukončenia trestného stíhania vo veci protiprávneho konania Ing. U. nezistenej spoluúčasti právneho predchodcu žalobcu, neprislúchala. Prípadne by mohlo viesť k tomu, že by colný úrad vyplatil zábezpeky druhýkrát bez právneho titulu a plnil by tak za inú osobu, ktorej zodpovednosť za predmetné protiprávne konanie by mohla byť právoplatne určená v inom konaní.

S prihliadnutím na uvedené odvolací súd považuje za bezpredmetné zaoberať sa otázkou uplatnených úrokov z omeškania z istiny, ktorú mala predstavovať žalobcom vyčíslená suma požadovaných nepoužitých colných zábezpek.

Na základe vyššie uvedeného a v spojení s citovanými ustanoveniami zákonov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako vecne správny postupom podľa § 250ja ods. 3 vety druhej OSP v spojení s § 219 ods. 1, ods. 2 OSP potvrdil.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže v odvolacom konaní nebol úspešný.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.